

УДК 7.032.51+7.071.3(1)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-20>**Чжан СЯ,***orcid.org/0009-0001-2896-7673**аспірант кафедри аудіовізуального мистецтва
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
(Харків, Україна) 597155065@qq.com*

СУЧАСНИЙ КИТАЙСЬКИЙ ПОРТРЕТ: ПРЕДСТАВНИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ МОВИ

Аналізуючи сучасне китайське портретне мистецтво було виявлено, що ця галузь грає важливу роль у відображенні еволюції культури, суспільних трансформацій та художньої експериментальності в Китаї. Під впливом глобалізації сучасне китайське портретне мистецтво стає більш доступним для світового глядача та викликає зростаючий інтерес серед дослідників мистецтва.

*Метою статті є дослідження сучасного китайського портрету, визначення основних представників та характерних особливостей тем та художньої мови. Дослідники, такі як Клер Робертс, Феруезер та Китаї, Барбара Поллак, *Wu Hung* та *Gao Minglu*, вже активно вивчають проблематику сучасного китайського мистецтва, присвячуючи увагу різноманітним аспектам цієї галузі.*

*У статті розглянуті видатні представники сучасного китайського портретного мистецтва, такі як Лю Сяодун (*Liu Xiaodong*), Жао Каїлін (*Zhao Kailin*), Цуй Жучжоу (*Cui Ruzhuo*) та інші. Кожен з них відзначається своєю унікальною художньою мовою та підходом до створення портретів. Зокрема, Лю Сяодун славиться своєю реалістичною творчістю та здатністю передати реалістичність своїх робіт, в яких він зображує звичайних людей та їхні щоденні життєві ситуації. Його творчість вражає деталями та емоційним вираженням зображуваних осіб. Жао Каїлін славиться деталізованими портретами та здатністю передати емоції своїх суб'єктів. Він досліджує теми ідентичності та психології через виразність обличчя та вирази очей. Цуй Жучжоу використовує класичні китайські техніки живопису для створення деталізованих портретів та володіє унікальним поєднанням традиційного і сучасного в мистецтві.*

Ця стаття відкриває широкий спектр творчості сучасних китайських портретистів та допомагає краще зрозуміти цей важливий аспект сучасного китайського мистецтва.

Ключові слова: *художня мова, реалістичне мистецтво, традиційні і сучасні техніки, емоційний вираз, міжкультурний обмін, ідентичність і портрет, сучасні китайські художники, портретні зображення.*

Zhang XIA,*orcid.org/0009-0001-2896-7673**Graduate student at the Department of Audiovisual Arts
Kharkiv State Academy of Design and Arts
(Kharkiv, Ukraine) 597155065@qq.com*

CONTEMPORARY CHINESE PORTRAIT: REPRESENTATIVES, TRENDS, CHARACTERISTICS OF ARTISTIC LANGUAGE

Analyzing contemporary Chinese portrait art, it has been observed that this field plays a crucial role in reflecting the evolution of culture, societal transformations, and artistic experimentation in China. Due to the influence of globalization, contemporary Chinese portrait art has become more accessible to a global audience, sparking increasing interest among art researchers.

The aim of the article is to explore contemporary Chinese portraiture, identify its key representatives, and highlight characteristic themes and artistic language. Researchers such as Claire Roberts, Fraser and China, Barbara Pollack, Wu Hung, and Gao Minglu have actively delved into the issues surrounding contemporary Chinese art, focusing on various aspects of this field.

The article discusses prominent figures in contemporary Chinese portrait art, such as Liu Xiaodong, Zhao Kailin, Cui Ruzhuo, and others. Each of these artists is distinguished by their unique artistic language and approach to portraiture. For instance, Liu Xiaodong is renowned for his realistic approach and ability to convey the realism of his subjects, often depicting ordinary people in everyday life situations with remarkable attention to detail and emotional expression. Zhao Kailin is celebrated for his detailed portraits and his talent for capturing the emotions of his subjects, particularly through facial expressions. Cui Ruzhuo employs classical Chinese painting techniques to create detailed portraits, blending traditional and contemporary elements in his art.

This article sheds light on the diverse spectrum of contemporary Chinese portrait artists' creativity and contributes to a deeper understanding of this significant aspect of contemporary Chinese art.

Key words: *artistic language, realistic art, traditional and contemporary techniques, emotional expression, intercultural exchange, identity and portraiture, contemporary Chinese artists, portrait representations.*

Постановка проблеми. Сучасне китайське портретне мистецтво відіграє важливу роль у відображенні еволюції культури, суспільних трансформацій та художньої експериментальності в Китаї. Завдяки впливу глобалізації, ця галузь стає більш доступною світовому глядачеві та викликає зростаючий інтерес серед дослідників мистецтва. Проте існує необхідність глибшого розуміння сучасного китайського портрету, його характерних особливостей, впливу національної та світової культури на творчість художників, а також тенденцій, що притаманні цьому мистецтву.

Мета статті. Дослідити сучасний китайський портрет, визначити основних представників та характерні особливості тем та художньої мови.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Проблематика китайського сучасного мистецтва активно досліджується у наукових колах. Зокрема Клер Робертс, дослідниця мільнбурського університету присвятила низку праць та публікацій проблематиці сучасного китайського портрету. У своїй праці Ферузезер та Китай, дослідниця розглядає питання, пов'язані з мистецтвом регіону Великого Китаю, що охоплює материковий Китай, Гонконг і Тайвань, а також китайські діаспори. Тут Великий Китай розуміється як активний культурний простір, визначений історичними, різноспрямованими потоками людей та ідей, а не територіальними кордонами, з китайською діаспорою, що з'єднує Китай з усіма частинами світу (Roberts, 2021, 2019, 2015).

Серед інших дослідників Барбара Поллак, авторка книги «Нове мистецтво Китаю: покоління на підйомі» (Pollock, 2018) яка вивчає розвиток сучасного мистецтва в Китаї. У своєму дослідженні вона пише про унікальне та далекоглядне покоління молодих китайських художників яке стає відомим у світі мистецтва – так само, як Китай цементує своє місце як другий за величиною ринок мистецтва на планеті. Авторка зазначає, що: «Спираючись на нові кордони, які відкрили китайські художники кінця 1980-х і 1990-х років, такі митці, як Ай Вей Вей, які прийшли на Захід і стали відомими іменами, це нове покоління є провокативним, хвилюючим і сміливим. Але що означає бути китайським художником сьогодні? І як ми можемо краще зрозуміти їхню роботу?» (Pollock, 2018: 176). Серед китайських джерел можна виділити праці Wu Hung (吳虹) (Wu Hung, 2001, 2010) китайського художнього критика і куратора, який вивчає сучасне і сучасне мистецтво Китаю, Gao Minglu (高名潞) (Gao Minglu 1998, 2011) китайського дослідника мистецтва, який присвятив багато часу вивченню сучасного мистецтва в Китаї та за кордоном.

Виклад основного матеріалу. Аналіз основних тенденцій, та мистців що визначають напрями та стилі у цьому мистецтві протягом останніх двадцятирічч, особливостей художньої мови та техніки в сучасному китайському портретному мистецтві, вивчення специфіки використовуваних елементів, символіки, технік, кольорових рішень та інших аспектів, які визначають художню мову сучасних художників. Дають змогу скласти перелік художників-портретистів, чие мистецтво є основотворчим у галузі портрету на сьогоднішній день.

Серед таких Лю Сяодун (Liu Xiaodong 劉小東), відомий своєю реалістичною творчістю, що включаючає портрети і сцени з реального життя. Лю Сяодун славиться своєю здатністю передати реалістичність своїх робіт. Він спеціалізується на створенні портретів та живопису сцен з повсякденного життя. Його портрети надзвичайно живі та виразні, і вони нерідко захоплюють деталями та емоційним вираженням зображуваних осіб. Багато з творів Лю Сяодун вражають своєю здатністю відобразити соціальні та культурні аспекти сучасного китайського суспільства. Він часто зображує звичайних людей, їхні щоденні життєві ситуації та проблеми, що стосуються сучасного життя. В творчості Лю Сяодун можна помітити поєднання традиційних китайських мистецьких технік із сучасним підходом (Pollock, 2018: 187). Він використовує яскраві кольори та майстерно володіє світлотінню, створюючи вражаючі образи. Лю Сяодун також працює за межами Китаю і має міжнародне визнання. Його творчість відзначається впливом різних культур та сприймається як міжкультурний обмін. Він постійно експериментує з різними техніками та підходами, щоб розширювати межі своєї мистецької творчості. Лю Сяодун є видатним сучасним китайським художником, чії твори відзначаються не лише технічною майстерністю, але й глибоким сенсом спільності та взаємодії між людьми та їхнім оточенням.

Іншим художником, що працює в портретному жанрі є Жао Каїлін (Zhao Kailin 趙凱琳). Цей художник створює дуже деталізовані портрети з використанням різних технік.

Один із найбільших чинників, що робить творчість Zhao Kailin такою вражаючою, – це його вміння захопити і передати емоції своїх суб'єктів. Він працює в різних медіа, включаючи олійні фарби, акварель та карандаш, і завжди звертає особливу увагу на деталі обличчя та вирази очей. Це дозволяє йому створювати портрети, які мають виразність та глибокий емоційний зміст. У своїх роботах Жао Каїлін часто досліджує теми іден-

тичності, людських відносин та психології. Він намагається зафіксувати митця в моменті, коли його суб'єкт відкриває свої думки та почуття перед глядачем. Це робить його твори дуже особистими та емоційно збагаченими.

Творчість Жао Каїлін має великий вплив на світове портретне мистецтво. Його роботи були представлені на численних мистецьких виставках та визнані критиками за їхню глибоку емоційну змістовність і художню майстерність. У своїх роботах Жао Каїлін дарує нам можливість поглянути глибше у світ почуттів та емоцій людей.

Не менш цікавою є творчість Цуй Жучжоу (Cui Ruzhuo (崔如琢): Знаменитий своєю майстерністю у китайському класичному малюнку та портретах з історичним змістом. Цуй Жучжоу відомий своїм майстерним володінням китайськими традиційними техніками живопису, такими як мазок мокрого червоного мастила і використання різних видів паперу та шишок для створення текстур і глибини в своїх роботах. Його стиль можна описати як комбінацію класичного китайського живопису та сучасних впливів. У своїх портретах Цуй Жучжоу часто зображує людей з різних соціальних шарів, від звичайних селян до видатних осіб і культурних фігур. Він прагне відобразити їхню особистість та душу через виразність обличчя і докладний ренесанс створення деталей. Також у його роботах можна знайти портрети жінок, дітей та старших осіб, що свідчить про широкий спектр його творчості (Gao Minglu 2011: 286).

Цуй Жучжоу завжди був вірний китайській художній традиції, і це відображається в його використанні класичних елементів, таких як мотиви природи, квіти, птахи, і символічні образи. Він поєднує ці традиційні елементи з сучасними впливами, створюючи унікальний стиль. Роботи Цуй Жучжоу також можна розглядати як важливий засіб культурного відображення. Він часто відображає різноманітні аспекти китайського суспільства, віддзеркалюючи його історію, традиції, а також сучасний шлях розвитку. Його портрети часто мають глибокий психологічний аспект та намагаються розкрити внутрішній світ зображуваних осіб. Твори Цуй Жучжоу отримали визнання як в Китаї, так і за кордоном. Він є лауреатом численних мистецьких нагород і виставляв свої роботи на багатьох міжнародних виставках.

Загалом, портретне мистецтво Цуй Жучжоу є важливим аспектом сучасного китайського художнього руху. Його роботи допомагають зберігати та передавати культурну спадщину Китаю, а також висвітлюють соціальні й культурні аспекти життя у країні.

Мистецтво Цуй Жучжоу ілюструє важливий аспект сучасного китайського портретного мистецтва, який відображає поєднання стародавніх традицій з новаторськими ідеями (Pollock, 2018: 156). Цей художник створює вражаючі портрети, які не лише віддзеркалюють індивідуальність зображуваних осіб, але й розкривають багатогранність китайської культури та сучасних реалій суспільства.

Портрети Цуй Жучжоу стали значущим елементом китайської сучасної живопису і відзначаються своєрідністю, докладністю деталей та глибоким художнім вираженням. Ці роботи не лише покращують розуміння культурної ідентичності Китаю, але й сприяють міжнародному визнанню та розумінню багатогранності китайського мистецтва у всьому світі.

Ванг Юйдонг (Wang Yidong 王沂東) художник, який поєднує елементи традиційного китайського живопису зі сучасними тенденціями, створюючи унікальні портрети. Портретне мистецтво Ванг Юйдонг представляє цікавий аспект сучасного китайського мистецтва. Відомий своєю експресивною стилізацією та витонченою технікою, Ванг Юйдонг створює портрети, які привертають увагу глядачів і запитують їхню увагу. Важливі аспекти його творчості включають: експресивність стилізації, психологічну глибину, поєднання старого і нового, спілкування з глядачем та ін. Ванг Юйдонг володіє унікальним стилізованим підходом до портретного живопису. Його роботи часто відрізняються насиченими кольорами, графічними лініями та абстрактними елементами, які надають його творам виразність і емоційну силу (Gao Minglu 2011: 276). У своїх портретах автор звертає увагу на внутрішній світ зображуваних осіб. Він намагається передати їхні емоції, настрої та індивідуальність. Це робить його твори більш глибокими та інтимними. Він часто використовує елементи традиційного китайського мистецтва у своїх роботах, такі як каліграфія або мотиви шаньсі. Однак він також поєднує ці традиційні елементи з сучасними техніками і стилями, створюючи унікальний синтез. Творчість мистця може бути сприйнята різними способами глядачами. Його роботи залишають місце для інтерпретації та власних вражень, що дозволяє кожному глядачеві знайти щось особливе у картині. В його роботах часто можна відзначити відсилання до китайської культурної спадщини та історії, що робить його творчість цікавою для тих, хто цінує культурний контекст. Висловлюючи нові ідеї та творчі підходи в живопису портретів, Ванг Юйдонг робить важливий внесок у розвиток сучасного китайського мистецтва і продовжує захоплювати глядачів своєю унікальною майстерністю.

Іншим мистцем чий вплив на розвиток сучасного портрету важко переоцінити це Чень Іфей (Chen Yifei 陳逸飛): Відомий своєю реалістичною манерою у створенні портретів та живопису в загальному. Портретне мистецтво Чень Іфей є важливою частиною сучасної китайської та світової живописної сцени. Він відомий своєю романтичною та реалістичною манерою та витонченою технікою. Мистець володіє високою майстерністю техніки масла на полотні. Він вдосконалив свою здатність передавати найдрібніші деталі і створювати реалістичні образи (Roberts 2019: 145). Його портрети відомі своєю здатністю передати атмосферу та настрої. Через деталі, кольорову палітру та світлотінь, він може створити глибокий емоційний зв'язок між глядачем і образом на полотні. У роботах художника часто можна знайти символічні та метафоричні елементи. Він використовує ці елементи для підсилення сюжету та підкреслення ідей, які він намагається висловити через свої твори. Художник неодноразово посилається на китайську культурну спадщину у своїх творах. Він може використовувати традиційні костюми, архітектурні деталі або образи з історії Китаю для створення багат шарових та значущих робіт. Через свою талановитість та індивідуальний підхід, автор залишає свій слід в світовому мистецтві, роблячи вагомий внесок у розвиток портретного мистецтва і продовжуючи вразити глядачів своєю майстерністю.

Серед інших виділяється і Ся Сяо Ван (Xia Xiaowan 夏小萬), знаменитий своєю унікальною технікою тривимірного рисунка.

Портретне мистецтво художника відзначається своєю незвичайною інтерпретацією і революційним підходом до живопису. Автор відомий використанням особливої техніки, яка надає його роботам тривимірний вигляд. Він використовує серії

переплетених шарів акрилового скла і створює враження глибини і тривимірності у своїх портретах.

Його роботи є відмінною альтернативою традиційному підходу до живопису. Він експериментує зі звичайними ідеями про портрет і створює відмінну художню мову. Твори Xia Xiaowan не лише вражають своєю технікою, але й мають глибокий смисл. Вони можуть бути спростовані як вивченням форми і структури обличчя, так і рефлексією над сутністю людської ідентичності та існування.

Унікальний підхід Xia Xiaowan може створювати ілюзію руху або зміни в залежності від точки огляду (Roberts 2021: 187). Глядачі можуть досліджувати його роботи з різних кутів, що надає їм інтерактивний аспект. Твори Xia Xiaowan отримали визнання та зацікавленість великих музеїв і колекціонерів. Його інноваційний підхід до портретного мистецтва відкрив нові можливості для художників у всьому світі.

Завдяки своїй індивідуальності та амбіціям, Xia Xiaowan залишає важливий слід в світовому портретному мистецтві і продовжує вразити світ своєю художньою виразністю.

Висновки. Сучасний китайський портретне мистецтво є динамічною та різноманітною галуззю, яка відображає складний розвиток сучасного Китаю, та включає в себе такі напрями як різноманітність художніх практик, впровадження сучасних тенденцій, вплив культури і суспільства, спадщина і сучасність. Китайське портретне мистецтво розцвітає завдяки роботі різних художників, кожен з яких має свій власний унікальний стиль та підходи до створення портретів. Усі ці аспекти демонструють багатогранність та живучість сучасного китайського портретного мистецтва, яке продовжує розвиватися і привертати увагу глядачів як в Китаї, так і за його межами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Gao Minglu / 高名潞. Inside/out : new Chinese art by Editor, 1998. 205S.
2. Gao Minglu / 高名潞. Total modernity and the avant-garde in twentieth-century Chinese art, 2011. 345S.
3. Pollock B. Brand New Art From China: A Generation on the Rise Paperback – September 4, 2018. 217S.
4. Roberts C. Fairweather and China. Melbourne: Melbourne University Press, 2021. 204S.
5. Roberts C. Ian Fairweather: A Life in Letters. Melbourne: Text Publishing, 2019. 176S.
6. Roberts C. Yang Zhichao: Chinese Bible. Sydney: Art Gallery of New South Wales & Sherman Contemporary Art Foundation, 2015. 107S.
7. Wu Hung. Chinese Art at the Crossroads: Between Past and Future, Between East and West. Hong Kong: New Art Media Ltd., 2001. 217S.
8. Wu Hung. WANG Peggy. Contemporary Chinese Art Primary Documents. Durham (NC) : DUKE University Press-Moma Primary Documents, 2010. 145S.

REFERENCES

1. Gao Minglu / 高名潞 (1998) Inside/out : new Chinese art by Editor, 205S.
2. Gao Minglu / 高名潞 (2011) Total modernity and the avant-garde in twentieth-century Chinese art, 345S.
3. Pollock B. (2018) Brand New Art From China: A Generation on the Rise Paperback – September 4, 217S.
4. Roberts C. (2021) Fairweather and China. Melbourne: Melbourne University Press, 204S.

5. Roberts C. (2019) Ian Fairweather: A Life in Letters. Melbourne: Text Publishing, 176S.
6. Roberts C. (2015) Yang Zhichao: Chinese Bible. Sydney: Art Gallery of New South Wales & Sherman Contemporary Art Foundation, 107S.
7. Wu Hung (2001) Chinese Art at the Crossroads: Between Past and Future, Between East and West. Hong Kong: New Art Media Ltd., 217S.
8. Wu Hung (2010) WANG Peggy. Contemporary Chinese Art Primary Documents. Durham (NC) : DUKE University Press-Moma Primary Documents, 145S.